

## RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

### QUEIXA RELATIVA AL DRET AL MEDI AMBIENT (ANIMALS)

#### ANTECEDENTS

##### Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 1 de maig de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Patia molèsties ocasionades per l'excessiva població de coloms i cotorres al barri del Poble-sec i l'entorn.
- Assenyalava alguns punts concrets on es produïen les molèsties: la plaça de Navas, el Paral·lel o l'avinguda de Mistral.
- La presència d'aquestes aus últimament s'havia incrementat molt, i feia impossible romandre en terrasses de bar o en els balcons particulars, i podia arribar a afectar greument les persones immunodeprimides, ja que la ciutadana ho considerava una problemàtica de salut pública.
- El mes de setembre de 2023, s'havia dirigit a l'Ajuntament per denunciar aquesta sobrepoblació, i no estava d'acord amb la resposta que va rebre, segons la qual s'estava estudiant com donar una solució sobre les cotorres i, en relació amb els coloms, es limitava a dir que l'increment de la població estava motivat per la presència de persones alimentadores.
- La Sindicatura de Greuges de Barcelona havia rebut diverses queixes ciutadanes sobre la presència excessiva de coloms en el barri del Poble-sec.

##### Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **la Direcció de Serveis de**

**Drets dels Animals** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 8 de maig de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

### **Resposta dels òrgans afectats**

El dia 24 de maig de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les mesures programades per controlar la població d'aus en el barri del Poble-sec.

## **CONSIDERACIONS**

### **1. La presència de cotorres a la ciutat**

S'estima que a Barcelona podria haver-hi una població superior als 10.000 exemplars de cotorres, i que cada tres anys i mig la població es duplica.

Es tracta d'un animal originari d'Amèrica del Sud, que s'ha adaptat molt bé al clima de la ciutat. Hi ha una presència més elevada d'aquesta espècie en barris amb una alta densitat d'arbres, on nidifiquen.

El Reial decret 630/2013, de 2 d'agost, pel qual es regula el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores, les inclou com a espècie exòtica invasora i, tal com informa el consistori, el Reial decret disposa que **les iniciatives locals sobre la gestió d'aquesta espècie es farà atenent els criteris fixats pel Ministeri i les comunitats autònomes**. Ara bé, encara no estan disponibles les estratègies de control que han de ser elaborades pels ajuntaments, les comunitats autònomes i el Ministeri.

En aquestes circumstàncies, l'Ajuntament treballa en la vigilància poblacional i sanitària de l'espècie per tal de conèixer-ne la distribució, l'abundància i el possible impacte sobre la salut de les persones.

**Com a mesura de control de la població de cotorres, l'Ajuntament elimina els nius que les aus construeixen en les copes dels arbres**, especialment sobre aquells que poden comportar un risc de caiguda. El consistori reconeix, però, que s'està estudiant si aquestes mesures d'eliminació de nius tenen un efecte real sobre el control de la població.

Es planteja, com a mètode de control, la contracepció, ja que entén que és el més apropiat per aconseguir una reducció d'exemplars. L'ús d'aquest mètode és més efectiu i ètic a l'hora de controlar aquestes aus, i permet evitar-ne l'exterminació.

## **2. La presència de coloms a la ciutat**

A Barcelona, segons el darrer cens, la població de coloms està al voltant dels 85.000 exemplars. En aquest punt, és important que l'Ajuntament actuï per controlar aquesta població mitjançant mesures dirigides a aconseguir una població adequada que coexisteixi amb la ciutadania sense riscos sanitaris.

Els coloms són animals que estan adaptats per viure en entorns urbans, ja que hi troben les condicions que en propicien la supervivència: disponibilitat d'aliments, aigua i llocs on protegir-se i reproduir-se. Barcelona no és un cas aïllat, perquè són molts els nuclis urbans i pobles que estan afectats per una presència excessiva de coloms, precisament perquè el seu hàbitat afavoreix que es reproduïxin amb més facilitat.

El Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals, defineix el colom com a animal salvatge urbà (art. 3.h). En aquest sentit, aquesta norma estableix que es poden fer controls específics sobre les poblacions d'animals considerats nocius, si bé aquesta actuació ha d'estar limitada a les poblacions excepcionals d'animals o plagues.

Segons el que disposa la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, l'Ajuntament té competències en matèria mediambiental i de protecció de la salubritat pública (art. 25). Per tant, ha de prendre les decisions més encertades per aconseguir una colònia de coloms equilibrada i respectuosa amb el medi ambient. També li correspon l'estudi i el control dels efectes que ocasiona la presència d'aquests animals.

## **3. El control de la població de coloms a la ciutat de Barcelona**

Ara per ara, l'Ajuntament utilitza mesures ètiques per controlar la població de coloms, i d'aquesta manera n'evita el sacrifici. La mesura principal és fer servir pinso anticonceptiu (grans de bla de moro) amb nicarbazina, que permet la reducció progressiva del nombre de coloms, tal com mostra el resultat del seguiment de l'aplicació. Es tracta d'una mesura de resultats a mitjà i llarg termini.

El protocol que utilitza la nicarbazina fa possible controlar l'abundància de coloms sense que tingui un impacte en altres espècies, i també respon a l'interès públic sobre el benestar animal, ja que proporciona un mètode ètic per gestionar poblacions sobreabundants o conflictives.

Amb aquesta pràctica, l'Ajuntament s'ajusta al que preveu la Llei 7/2023, de 28 de març, de protecció dels drets i el benestar dels animals, que disposa que **els ens locals han d'anteposar el control poblacional no letal de la fauna urbana als seus**

**plans d'actuació en matèria de protecció animal** i garantir els drets dels animals (art. 22).

Per **determinar les ubicacions dels dispensadors de pinso anticonceptiu**, des de la Direcció de Serveis de Drets dels Animals s'estudien les molèsties dels coloms, s'analitzen les queixes ciutadanes i s'elabora un mapa de calor on s'assenyalen els punts crítics de molèsties segons les incidències comunicades per la ciutadania.

Des de la Sindicatura valorem l'esforç municipal per reduir el nombre de coloms a la ciutat tot respectant els drets dels animals. Ara bé, atesa l'alta densitat de població de coloms, la Sindicatura ja va recomanar a l'Ajuntament que valorés **la necessitat d'instal·lar més dispensadors per assegurar que la mesura sigui més eficaç, o d'estudiar la combinació d'aquesta i d'altres mesures que també puguin ser ètiques i efectives.**

#### **4. Les intervencions efectuades al barri del Poble-sec**

El consistori manifesta que, de la informació municipal analitzada, es desprèn que el barri del Poble-sec és el barri amb més queixes relacionades amb coloms de la ciutat.

Com s'ha esmentat en l'apartat anterior, aquesta informació també és rellevant per a la decisió sobre les ubicacions dels dispensadors de pinso anticonceptiu.

L'Ajuntament afegeix que l'activitat principal que fomenta les concentracions dels exemplars és l'alimentació continuada o desmesurada per una part d'algunes persones. Per aquest motiu, han continuat desenvolupant actuacions per interpellar la ciutadania que alimenta coloms a la ciutat.

Informen que, des del mes d'octubre de 2023, s'està duent a terme una prova pilot amb el Servei de Gestió de Conflictes (SGC) per conèixer les motivacions que condueixen al fet d'alimentar, però especialment per establir un procediment de derivació de les persones vulnerables cap a serveis municipals o entitats del tercer sector, en funció del perfil personal. L'Ajuntament ha triat com a punts diferents ubicacions al districte de Ciutat Vella i de Sants-Montjuïc. En concret, al districte de Sants, a la plaça de la Bella Dorita, la plaça de la Farga i la plaça de l'Olivareta.

Durant la fase de diagnosi de la prova pilot s'han dut a terme 22 prospeccions al llarg de 88 hores d'intervenció. Del total d'alimentadors d'aus detectats a la plaça de la Bella Dorita (18), el SGC ha contactat amb 14. Quatre alimentadores van rebutjar el contacte per compromisos personals o per manca de temps.

Així mateix, l'Ajuntament ha contactat amb els locals de pública concurrència de la plaça. Un dels locals va manifestar que deixava bosses amb pa sobrant fora dels contenidors, i que llençava el pa sobrant dels menús diaris als entorns de la plaça.

A la vegada que es desenvolupen aquestes accions de sensibilització d'alimentadors, l'Ajuntament està treballant propostes educatives i comunicatives per arribar a diferents col·lectius per insistir que els coloms no necessiten ser alimentats, sinó tot el contrari: els perjudica.

El consistori conclou que, si es deixés d'alimentar els coloms, es reduiria la densitat de la població i, per tant, disminuirien les molèsties que ocasionen al veïnat.

En aquest sentit, val a dir que **l'Ordenança municipal de protecció, tinença i venda d'animals no prohibeix expressament la pràctica d'alimentar coloms** com a tal, sinó la d'embrutar els espais públics quan es realitza aquesta conducta. Convé tenir present que l'article 27 de l'Ordenança disposa que **l'alcalde**, una vegada consultat el Consell Municipal de Convivència, Defensa i Protecció dels Animals, **ha d'establir quins són els animals que la ciutadania no pot alimentar a l'espai públic i en quines circumstàncies no pot fer-ho.**

No consta, però, que hi hagi un pronunciament específic de l'alcalde sobre aquesta qüestió, tot i que el consistori reconeix els perjudicis que suposa l'alimentació de coloms per al creixement de les colònies. També és conscient de l'efectivitat que resta aquesta conducta a les mesures que s'apliquen a través de l'alimentació anticonceptiva. A més, s'han de tenir presents els esforços municipals que es destinen a la conscienciació de les persones que alimenten coloms en espais públics.

Per aquest motiu, en resolucions anteriors de la Sindicatura sobre aquesta mateixa qüestió, vam recomanar al consistori **la necessitat que es valorés la possibilitat de prohibir expressament a la ciutadania l'alimentació de coloms**, com a mesura per gestionar-ne la població. I això al marge que es continuï treballant amb les persones alimentadores, especialment les que es troben en una situació de vulnerabilitat, tal com s'ha estat fent fins ara.

Tot i això, l'Ajuntament manté que l'article 27 de l'Ordenança ja recull aquesta recomanació. Per aquest motiu, aquesta Sindicatura ha insistit de nou que es valori la possibilitat d'activar la via que preveu l'ordenança, i en aquests moments restem a l'espera de conèixer el posicionament municipal.

## **DECISIÓ**

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de la Direcció de Serveis de Drets dels Animals és adequada, però hi ha un marge de millora per aconseguir l'objectiu de reduir el nombre de coloms i cotorres de la ciutat.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a la Direcció de Serveis de Drets dels Animals** que valori la possibilitat d'activar la via que preveu l'Ordenança municipal de protecció, tinença i venda d'animals, en relació amb la possibilitat que l'alcalde estableixi quins animals i en quines circumstàncies no poden ser alimentats per la ciutadania a l'espai públic.
- **Recomanar a la Direcció de Serveis de Drets dels Animals** que analitzi l'aplicació d'altres mètodes ètics per reduir i gestionar la població de cotorres, més enllà de l'eliminació de nius.
- **Recomanar a la Direcció de Serveis de Drets dels Animals** que estudiï la possibilitat d'incrementar el nombre de dispensadors d'alimentació anticonceptiva de coloms al barri del Poble-sec, en funció dels indicadors de què disposen.
- **Recomanar a la Direcció de Serveis de Drets dels Animals** que continuï treballant amb les persones que habitualment alimenten coloms al barri del Poble-sec, a fi d'aconseguir que cessi aquesta pràctica.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.

**SINDICATURA  
DE GREUGES**  
DE BARCELONA

**David Bondia Garcia**

Ronda Sant Pau, 43-45  
08015 Barcelona  
93 413 29 00  
sindicaturabarcelona@bcn.cat  
www.sindicaturabarcelona.cat